

Raadsinformatiebrief

RIB nummer 2023 139
collegevergadering d.d. 24 oktober 2023
paragraaf Bedrijfsvoering
portefeuillehouder F. Schatorjé

ons kenmerk 89269
team RGFINT / RGBAMO
steller J.H.P. Custers / F.J.L. Maas
telefoonnummer +31 77 3596123/6117
e-mail j.custers@venlo.nl
datum 2 oktober 2023
bijlage(n) 1
datum verzonden

25 OKT. 2023

Onderwerp

Gemeentefonds / septembercirculaire 2023

Kennisnemen van

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn de grootste inkomstenbronnen van de gemeente Venlo. Via circulaire's ontvangen wij belangrijke informatie omtrent de ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds. Recent is de Septembercirculaire 2023 uitgebracht door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zoals gebruikelijk informeren wij u over de ontwikkelingen op hoofdlijnen.

Besluitvorming over de inzet van de (meerjarige)ontwikkelingen wordt betrokken bij de integrale afwegingsmomenten. De *meicirculaire* is daarmee een belangrijke bouwsteen voor de (*programma*)*begroting* en de *septembercirculaire* is dit voor de *kadernota*.

De septembercirculaire is geen bijstellingsmoment. De mogelijke uitkomsten uit de septembercirculaire worden op basis van de bestendige gedragslijn als richtinggevend afwegingskader gebruikt bij de eerstvolgende integrale afweging. De ontwikkelingen en effecten van de septembercirculaire zijn onderdeel van de integrale afwegingen bij de kadernota 2025, bestuursrapportage 2024 (september 2024, in combinatie met meicirculaire 2024) en de FinRap 2023.

Aanleiding van

Op Prinsjesdag heeft het demissionaire kabinet de Miljoenennota en Rijksbegroting 2024 aangeboden aan de Tweede kamer. De septembercirculaire bevat informatie omtrent de ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds op basis van de plannen van het Rijk zoals verwoord in de Miljoenennota.

Kernboodschap

Algemene conclusie

De septembercirculaire 2023 laat een voordeel zien ten opzichte van de meicirculaire 2023 dat noodzakelijk is ter compensatie van structureel toegenomen bijstelling van de loon- en prijsbijstellingen.

Gemeenten en het Rijk zijn al een hele periode met elkaar in gesprek over de door het Rijk éézijdig doorgevoerde korting op het gemeentefonds. De VNG heeft dit eerder becijferd op € 3 miljard vanaf 2026 (het 'Ravijn'). Het (demissionaire) kabinet komt in de miljoenennota niet met een (structurele) oplossing van de problematiek. Ondanks het controversieel verklaren van het voorstel, is de nieuwe financieringssystematiek op basis van het Bruto Binnenlands Product (BBP) doorgerekend en bedraagt € 700 miljoen vanaf 2027 op landelijk niveau en bedraagt voor Venlo € 4,4 miljoen voordelig vanaf het jaar 2027. De nieuwe financieringssystematiek is geen 'oplossing' van de problematiek en is (zelfs) ontoereikend voor het opvangen van autonome ontwikkelingen van bijvoorbeeld de te verwachten hogere groei van de zorgkosten op landelijk niveau. De Raad van State deed in een separaat advies de oproep om de nieuwe systematiek al in te laten gaan in de nieuwe kabinetsperiode (dus ook al voor het jaar 2026) én te zorgen voor voldoende middelen voor medeoverheden. Er is (nog steeds) onvoldoende gehoor gegeven aan de oplossing van de problematiek.

Val kabinet en verkiezingen

In november 2023 vinden er verkiezingen plaats. De Studiegroep Begrotingsruimte brengt voorafgaand aan verkiezingen advies uit over de begroting van de Rijksoverheid. De politieke partijen hebben dan nog de mogelijkheid om het advies te verwerken in hun verkiezingsprogramma's. De studiegroep adviseert om te komen tot bezuinigingen van € 17 miljard. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de financiële huishouding van gemeenten, afhankelijk van de te maken keuzes van het nieuwe kabinet.

De VNG heeft een eerste greep gedaan uit de verkiezingsprogramma's en heeft voorzichtig geconcludeerd dat er, op basis van deze eerste greep, hoop gloort voor gemeenten¹. Partijen spreken onder andere over het schrappen van bezuinigingen en het wegnemen van de afhankelijk van ad – hoc financiering. Uiteraard is veel afhankelijk van de verkiezingsuitslag en de formatie.

De septembercirculaire geeft het mogelijke perspectief weer voortvloeiende uit de miljoenennota van het Rijk. Besluitvorming over de miljoenennota moet nog concreet plaatsvinden. De besluitvorming door het Rijk vindt naar verwachting voor 1 december plaats. Dit zal voor Venlo zijn beslag krijgen in de kadernota 2025 en de bestuursrapportage 2024.

¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/vng-hoopvol-over-verkiezingsprogramma's> (21 september 2023).

Raadsinformatiebrief

Accressen

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Deze circulaire bevat informatie over de actualisatie van het LPO accres op basis van de Miljoenennota 2024.

Voor het accres op de loon- prijsontwikkeling geschiedt de index voor loon-prijsontwikkeling voor de jaren tot en met 2026 op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60% loonontwikkeling, 20% consumptie en 20% investeringen aangehouden. Vanaf 2027 volgt de indexatie voor inflatie de prijs bbp van het lopend jaar.

Deze ontwikkeling levert een positief accres op voor Venlo. De effecten op Venlo zijn opgenomen onder het kopje "Financiële vertaling".

Financiële vertaling

De financiële effecten van de septembercirculaire op 2023 worden meegenomen in de integrale afweging omtrent de FinRap 2023. De te verwachten ontwikkeling van de hoogte van de uitkeringen uit het gemeentefonds ten opzichte van de concept begroting 2024-2027 is als volgt:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2024	2025	2026	2027
Septembercirculaire 2023	317.196	317.340	294.142	295.599
Conceptbegroting 2024-2027	311.540	312.572	290.124	287.905
Bruto resultaat septembercirculaire 2023	5.655	4.767	4.018	7.694
A. Toevoegingen/onttrekkingen gemeentefonds	1.760	1.126	914	874
B. Netto resultaat septembercirculaire 2023	3.895	3.642	3.104	6.819

De septembercirculaire geeft het mogelijke perspectief weer voortvloeiende uit de miljoenennota van het Rijk. Besluitvorming over de miljoenennota moet nog concreet plaatsvinden. Dit zal voor Venlo zijn beslag krijgen in de kadernota 2025 en de bestuursrapportage 2024.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar en vormen daarmee een algemeen dekkingsmiddel. De inzet behoort tot het budgetrecht van de raad. De ontwikkeling van het bruto resultaat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door:

A. 'Toevoegingen / Onttrekkingen gemeentefonds'

Door het Rijk worden er bedragen aan het gemeentefonds toegevoegd of onttrokken (taakmutaties). Voor een volledig overzicht van de voor onze gemeente geldende bedragen wordt verwezen naar de [bijlage 1](#) bij deze Raadsinformatiebrief.

Raadsinformatiebrief

De toevoegingen of onttrekkingen kunnen leiden tot een toe- of afname van uitgaven op andere beleidsterreinen zowel lokale als regionale taken. Op hoofdlijn gaat het om de volgende landelijke risico's en kansen:

- *Regionale Energie Strategieën € 428.000 t/m 2030).*
- *Loon- en prijsbijstelling jeugdzorg (€ 344.000 2024 en € 199.000 in 2025).*
- *Maatschappelijke opvang en OGGz € 252.000 structureel als gevolg van een landelijk technische aanpassing als onderdeel van de herijking van het gemeentefonds.*
- *Begeleiding jongeren naar werk € 277.000 incidenteel.*
- *Compensatie Wsw voor bijzondere WML verhoging, € 193.000 in 2024 afnemend tot € 155.000 in 2027.*

B. Netto resultaat septembercirculaire 2023

Dit betreft het netto resultaat ten opzichte van de concept begroting 2024-2027 dat ten gunste of ten laste kan komen van de algemene middelen. Het netto resultaat wordt op hoofdlijn veroorzaakt door:

- *Loon- prijsbijstelling (bandbreedte € 2,3 miljoen tot € 2,8 miljoen voordelig).*
Op basis van een hogere te verwachten ontwikkeling van de lonen en prijzen wordt de uitkering uit het gemeentefonds bijgesteld ten opzichte van de mei – circulaire 2023. Deze verwachting is gebaseerd op de MEV (Macro Economische Verkenning) raming in september van het Centraal Plan Bureau. Deze bijstelling (van 4,2% meicirculaire naar 5,3% septembercirculaire) is ter compensatie van de te verwachten structurele toegenomen loon- en prijsstijgingen aan de lastenkant.
- *Gewijzigde financieringssystematiek (€ 4,4 miljoen voordelig vanaf 2027).*
Ondanks het controversieel verklaren van het voorstel, is de nieuwe financierings-systematiek op basis van het Bruto Binnenlands Product (BBP) doorgerekend en bedraagt € 700 miljoen vanaf 2027 op landelijk niveau. Voor Venlo komt dit overeen met € 4,4 miljoen.
- *Overige ontwikkelingen (€ 1,1 miljoen voordelig voor 2024 afnemend tot € 0,2 miljoen structureel nadelig)*
Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis leveren voordelen op van € 1,1 miljoen in 2024 afnemend tot een nadeel van € 0,2 miljoen in 2027. Dit is het gevolg van onder ander gestegen aantal bedrijfsvestigingen, gunstigere score op statistische maatstaven die regionale klantenpotentieel weergeven en omgevingsadressendichtheid.

Communicatie

N.v.t.

Vervolgprocedure raad

De verdere uitwerking van de septembercirculaire 2023 maakt onderdeel uit van de kadernota 2025, bestuursrapportage 2024 en FinRap 2023.

Raadsinformatiebrief

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de burgemeester

Antoin Scholten

Bijlagen

1. Toevoegingen en onttrekkingen septembercirculaire 2023